

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutorium dubioru[m] circa celebratione[m] missa[rum] occurrentiu[m]

Heynlin, Johannes

Colonie, 1501

VD16 H 3452

Arti. ij. Resoluit. xiiij. dubia circa dicenda [et] agenda in missa
modumq[ue] dicendi atq[ue] agendi incidentia

urn:nbn:de:hbz:466:1-34702

Sextum

Sol. **Dubium**
Utrū sint aliqua alia dicēda vel agēda ante celebratōem missę. In hoc attēda ē p̄suetudo dioceſis vel regionis sue. Ubi vbi cōsuetū ē dicere istos ps. Quā dilecta. Benedixisti Inclina. Credi di. De profundis. cū quibusdā p̄cibz et collectis. Vel etiā quāda p̄sala mi et orōnes ad lotionē manūū et induitiōē sacraz vestīū. et in accessu ad altare nō sunt ista omittenda. Solet etiā p̄mitti p̄fessio generalis publica et osculatio altaris apud quosdam thurificatio q̄ suo modo etiam obseruanda sunt.

¶ Resoluēs quattuordecim dubia occurrētia circa dicēda et agēda in missa. Arti. h.

I Sol. Que sint dicēda et agenda in missa. et quomodo Omnia illa sunt dicēda et agēda eo mō quo ordinatio ac p̄suetudo dioceſis vel religionis celebrantis obseruari precipit

ii Sol. Utrū sacerdos in missa possit aliqd aliud dicere q̄ in missali teneat.

Sol. Magis expedit q̄ nihil aliud dicat. p̄t tñ cogitare aliq̄ ad deuotōez citatiā Ubi si affectū habeat ad aliq̄ dicēda. illa cogitet mēte

iii Sol. Utrū p̄ba canonis debeāt dici secreta. sic et orōes q̄ secreta vocant

Sol. Sic propter multas causas quas non est opus hic recitare

iiii Sol. Utrum cetera preter canonem et secretam vel secretas si plures astant debeant alta et aubibili voce dici

Sol. Sic. nō em̄ sine cā ecclia fecit distinctōem inter canonē et alia dicēda. p̄ hoc em̄ excitant̄ astātes. Si tñ solus ministrans assist. q̄ for

v Sol. Utrum sacerdos cupiens aliquorum noiatū habere memoriā possit ante celebratōem hoc facere.

Sol. Expediit vt ita faciat. presertim si publice sit celebraturus vel si multoz memoriā noiatū habere velit. Sicut etiā expediit vt celebraturus volēns dicere aliq̄ sp̄cia p̄ maiori deuotōe excitāda circa sumptiōē sacramēti. hoc faciat an̄ celebratōem. vel etiam sub celebratiōe si missa in notis canteretur.

vi Sol. Utrum requiratur attentio celebrantis circa dicēda et agenda. Quādamodū nō necessario requirit̄ actual' intētiō. vt sup̄. ca. iij. ar. ti. iij. circa resolutōem terciij dubij dictū ē. Ita etiā nō necessario requirit̄ actualis et p̄tina attentio. p̄tialis tñ attentio sp̄ necessaria ē

vii Sol. Utrū ad digne et debite celebrandū requiratur deuotio in celebrante

Sol. Deuotio duobz modis p̄t accipi. Primo p̄ volūtate p̄mptēra dendi se ex dilectōe ad ea q̄ p̄tinet ad dei famulatū. Secūdo p̄ feruore dilectōis q̄ mens cū quadā suauitate et delectatōe cleuet ad deū. Et fm̄ utruq̄ modū duplex potest esse deuotio. Quedam

Capitulum

em̄ est actualis. quando scz actualiter voluntas prompte se tradit diuino obsequio. vel mens actualiter feruet in dilectione. Aliq est virtualis. vt cum ex actuali z preuia deuotione relinquatur q̄dam virtus que ad actus sequentes concurret. Circa actualē deuotionem duo sunt consideranda. scilicet deuotio ipsa. z conatus ad acquirendam eam. Circa officium misse etiam duo attendenda sunt. scilicet misse celebratio. z ad celebrandum debita p̄paratio. Sacerdos itaqz celebraturus in p̄paratione circa examinationem et probationem suipsius tenetur deuotionem habere p̄mo modo dictam actualiter. hominis em̄ est preparare animum. De hac deuotione videtur esse intelligenda glosa p̄ma. *Ex hoc. xi. dicens. Indignus est qui non deuota mente accedit ad eucharistiam. Ad deuotionem vero secundo modo dictam actualiter habenda non tenetur. Ille em̄ feruor dilectionis a domino gratuite datur. unde aliquando desideratus dari denegatur. vel datus alicui subtrahitur s̄m q̄ dispositio eius meretur. vel s̄m q̄ saluti sue dominus nouerit expedire. Verum tamen celebraturus tenetur toto conatu illum feruorem desiderare z possibilem diligentiam adhibere. faciendo totum quod in se est vt sibi detur. Nitendo omnem teporem. distractionem z euagationem mentis expellere. z si aliquid huiusmodi occurrat delibere non tenere. hoc em̄ faciendo non censetur indignus. sed sufficienter deuotus accedere. Unde si pro tunc ille feruor ei non datur non debet p̄pter hoc a celebratione abstinere. sed absqz scrupulo celebrare. In ipsa autem celebratione non requiritur de necessitate deuotio actualis p̄mo modo accepta. sed sufficit z etiam requiritur virtualis ex actuali precedente relicta. Licet etiam non requiratur actualis deuotio secundo modo dicta. eo q̄ non est in libera potestate nostra. requirit tamen et sufficit desiderium cum possibili conatu actuali ad acquirendam illam deuotionem. ita q̄ celebrans faciat quod in se est. cor sursum eleuando prout z ipse astantes excitat z hortatur cum dicit. *Sursum corda zc.* Circa quod dicit *Lybanus papa. vt habet de pse. dist. i. ca. q̄n.* Ideo sacerdos p̄fatione p̄missa parat fratrum mentes dicendo. *Sursum corda. vt dum respondet plebs. Nitemus ad dominum. admoneamur nihil se aliud q̄ dominum cogitare debere. Claudatur contra aduersarium pectus. z soli deo pateat. nec ad se hostem dei venire patiatur. hec ibi.**

Dubiū

- Utrum celebrans debeat stare capite discooperto*
Sol. Sic. vt habet de conse. dist. i. ca. Nullus. Nisi occurrat rationalis causa cooperiendi. Unde si quis absqz tali causa stat cooperitus grauitus peccat. vt habetur eodem canone.
- Utrum quo debeat fieri ablutio post sumptionem sanguinis.*
Sol. Cum vino. vt habetur in ca. ex parte. de cele. mis. Cuius ratio inferius in ultimo capitulo reddetur
- Utrum sacerdos post missam inceptam licet possit desistere officium suum non perficendo.*

Sextum

Solo. Non debet nisi occurrat aliqua rationabilis et sufficiens causa. Quid agendum sit si sacerdos post missam inceptam moriatur, vel in tale infirmitate aut debilitate inciderit ut non possit perficere.

Solo. Si aliquod istorum contingat ante consecrationem, non est necessarium quod missa per alium perficiatur, potest tamen fieri si assit alius sacerdos dispositus, et ille incipiat ubi prior dimisit, quod si nesciat potest incipere a principio. Si vero aliquid predictorum contingat post consecrationem corporis et ante consecrationem sanguinis vel post consecrationem utriusque, tunc debet suppleri et perfici missa per alium dispositum. Si autem contingat in prolatione verborum consecrationis hostie verbis iam in parte prolatis, similiter perficiatur per alium qui incipiet ibi. Qui pridie etc. Et si hoc contingat in consecratione sanguinis, incipiat ibi. Simili modo etc. Sic etiam agendum videtur cum dubitatur utrum prior sacerdos inceperit verba consecrationis proferre et non profecerit. Nec reputandum est tunc fieri reiterationem, quia non intelligitur reiterandum quod ambigitur esse factum.

iiij Solo. Quid agendum sit si celebranti sanguis per nares erumpat et fluat. Pausare debet reclinando vel sedendo donec fluxus cesserit. Cavere autem debet ne vestes vel sacra per sanguinem inquinentur recipiendo illum vel in aliquo vase vel panniculo put discretioni sue melius convenire videatur. Si autem ille fluxus resisti non possit, nec sacerdos officium perficere, tunc agendum est ut in casu dubij precedentis.

iiij Solo. Quid agendum est si sacerdos omittat aliquid vel aliqua de dicendis vel agendis in missa.

Solo. Si observet ea que necessario ad consecrationem requiruntur consecrat, sed tamen graviter peccat si scienter omittat aliquid notabile ex institutione vel ex consuetudine ecclesie ad hoc officium requisitum, ut puta missam introitum, epistolam, evangelium vel hymnum. Si autem aliquid modice reputationis vel ex negligentia omittat minus peccat, diligenter tamen cavere debet ne hoc contingat.

¶ Resolvit quatuor dubia que occurrunt circa dicenda, agenda, et cavenda post missam celebrationem.

I Solo. Utz aliqua specialiter sint dicenda post missam celebrationem. Sic primo namque et ante omnia dicende sunt corde et ore debite et devote gratiarum actiones. Cum enim (ut et ipse celebrans in prefatione protestatur) dignum et iustum sit atque equum et salutare, ut semper et ubique domino gratie agantur, quia in nullo loco vel tempore nobis beneficia sua clementer largiri cessat, dignissimum ergo iustissimum et equissimum est ut hoc fiat post huius beneficii perceptionem, et tanto diligentius atque devotius quanto inter omnia beneficia hominibus a deo collata illud unum de maximis habetur. Non solum autem ideo gratias agere debet celebrans ne propter ingratitudinem de tanto benefi-

Dubium

Arti. iij.

Dubium

L i